Duurzame energie in Noordwijk

Rapportage bewonersonderzoek en jongerenonderzoek

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Verantwoording onderzoek	3
Hoofdstuk 2: Onderzoeksresultaten	13
2.1 Verduurzamen woning	12
2.2 Opwekken duurzame energie	24
2.3 Jongerenonderzoek	34
Bijlage 1: Vragenlijst	
Bijlage 2: Open antwoorden (excel)	
Bijlage 3: Vragenlijst jongeren	
Bijlage 4: Open antwoorden jongeren (Excel)	

Hoofdstuk 1 Verantwoording

1.1. Achtergrond, onderzoeksdoelen, participatiemiddelen

Achtergrond

De gemeente Noordwijk ontwikkelt in de eerste helft van 2022 een TransitieVisie Warmte en een bijbehorende Lokale Energie Strategie.
Doel van de LES is dat de gemeente Noordwijk van het gas af gaat en dat er meer duurzame energie opgewekt wordt in de gemeente. Voor het opwekken van energie en warmte zijn de verschillende mogelijkheden reeds in kaart gebracht. Ook zijn in de Regionale Energie Strategie al zoekgebieden aangewezen voor duurzame energieopwekking.
Participatie maakt een belangrijk onderdeel uit in de ontwikkeling van de LES.

De wens om inwoners te betrekken bij de ontwikkeling van de LES heeft geleid tot een tweetal bewonersonderzoeken die in april en mei 2022 zijn uitgevoerd. Eén vragenlijst kon worden ingevuld door alle inwoners van de gemeente Noordwijk. Een tweede vragenlijst was specifiek bestemd voor jongeren in de gemeente Noordwijk.
In het geval dat de vragenlijst niet voldoende aansluit bij de mening van inwoners, kon ook worden geparticipeerd via het participatieplatform van de gemeente: samen.noordwijk.nl

Dit rapport geeft weer wat er uit bovenstaande participatie-activiteiten is opgehaald.

Onderzoeksdoel
Doel van de participatie over de energietransitie is het verkrijgen van een representatief inzicht in de attitude van inwoners van Noordwijk over het grootschalig opwekken van energie in de gemeente en het verduurzamen van de woning.
Denk hierbij aan het in kaart brengen van:

- Factoren die leiden tot een positieve of negatieve attitude ten aanzien van besparen van energie en duurzame energie
- Mogelijke obstakels en misverstanden
- Mogelijke drijfveren
- Ervaringen die men reeds heeft opgedaan
- Vragen die leven

Participatiemiddelen

<u>Internetvragenlijsten en digitaal participatieplatform samen.noordwijk.nl</u>

De gemeente Noordwijk beschikt over een uitgebreid participatieplatform om ideeën en wensen van inwoners te verzamelen. Meer dan 1.000 inwoners hebben zich al aangemeld voor participatie via dit platform.

We ontwikkelden een projectpagina voor de energietransitie op dit platform. Op de projectpagina kunnen inwoners hun mening geven over het grootschalig opwekken van energie in de openbare ruimte alsook het verduurzamen van de woning. Ook publiceerden wij op deze pagina twee internetvragenlijsten waarmee we een representatief beeld krijgen van wat er in de gemeente leeft: één algemene vragenlijst en één vragenlijst specifiek voor jongeren.

De projectpagina blijft actief en kan in de tweede helft van 2022 gebruikt worden voor verdere participatie-activiteiten, bijvoorbeeld met andere stakeholders dan inwoners.

<u>Vier bewonersbijeenkomsten</u>

Per woonkern organiseerden we een bewonersbijeenkomst. Tijdens deze avonden werden aanwezigen met een interactieve presentatie ‘meegenomen’ in de complexe probleemstelling van de energiestrategie, de uitgangspunten vanuit de RES, de kaders vanuit de gemeenteraad en de soms lastige dilemma’s die deze opleveren. In totaal zijn deze avonden door ruim 160 personen bezocht.

Naast de hierboven beschreven algemene informatie waren op de informatieavonden ook energiecoaches aanwezig. Zij hebben met name gedurende de pauzes veel informatie verstrekt over de verduurzaming van individuele woningen. Ook konden aanwezigen door het invullen van een kaartje de energiecoaches vragen een afspraak te maken voor een maatwerkgesprek bij hen thuis. Veel van de aanwezigen hebben hier gebruik van gemaakt.

Een aantal van de bezoekers was teleurgesteld in het feit dat binnen de energie strategieën waar gemeenten grip op hebben geen ruimte bestaat voor discussies over windparken op zee of de realisatie van nieuwe kerncentrales. Voor dit soort toepassingen is Het Rijk namelijk het bevoegde gezag.

Het merendeel van de bezoekers vond de avonden informatief en heeft aangegeven dat de verstrekte informatie hen zou helpen bij het invullen van de vragenlijsten.

1.2. Visie van de gemeente op participatie

Nota inwonersparticipatie

Participatie vindt steeds meer haar plaats in Nederlandse gemeentes, maar blijft een containerbegrip. De gemeente Noordwijk stelde in januari 2022 de Nota Inwonersparticipatie vast.

In de presentatie aan de raad werden de volgende adviezen gegeven:
- Voorkom dat een belangenstrijd de boventoon voert
- Participeer niet onnodig lang
- Participatie is geen garantie voor meer draagvlak
- Let op de rol van de deelnemers: meeweten, -denken, -werken, -bepalen -beslissen
- Voorkom het gevoel dat inwoners enkel meedoen voor (meer) draagvlak
- Houd oog voor minderheden, de stille meerderheid en het algemeen belang
- Beinvloed de ‘creatieve ruimte’ niet met eigen standpunten
- Focus op besluitvorming belangen en kaders, niet op details
- Deelnemers denken snel dat er ruimte is voor cocreatie, wees hierover helder en duidelijk wanneer dit niet het geval is

Treden van de participatieladder

Hierin zijn de verschillende treden van de participatieladder opgenomen. Van onder naar boven: informeren, raadplegen, adviseren, cocreatie en gezamenlijk besluiten.

Voor de ontwikkeling van de LES heeft participatie plaatsgevonden op de onderste twee treden: informeren over doelen van de energietransitie en geven van voorlichting over de mogelijkheden en het raadplegen van inwoners door vraag en antwoord.
Deze keuze is gemaakt vanwege de complexiteit van de vraagstukken en omdat niet iedere inwoner voldoende geïnformeerd is om de rol van adviseur, co-creator of samenwerkingspartner te vervullen.

Ook is besloten om de participatie te laten plaatsvinden binnen de reeds vastgestelde kaders van de gemeente en de uitgangspunten van de RES.

1.3. Visie op participatie in het kader van de energietransitie

Vanuit het perspectief van de inwoners valt de energietransitie uiteen in twee onderdelen:

1. Het toekomstbestendig (laten) maken van de woning (isoleren, plaatsen zonnepanelen, aanpassing van verwarmingsbron).
2. Het opwekken van energie binnen de gemeentegrenzen.

Op beide onderwerpen kunnen diverse factoren een rol spelen in de attitude van de inwoners ten aanzien van de energietransitie. Denk hierbij aan de woonsituatie (woningeigenaar of huurder, appartement of woonhuis, in de buitenruimte of binnen de bebouwde kom), de leeftijd van inwoners, in hoeverre zij verwachten nog lang in de huidige woning te blijven wonen, hun financiële mogelijkheden om zelf te investeren in renovaties aan de woning, hoe en hoe vaak zij gebruik maken van de buitenruimte in de gemeente en het belang dat zij hechten aan klimaatbestendig wonen.

De gemeente kan een rol spelen in het faciliteren van haar inwoners door het geven van voorlichting, aanbieden van subsidieregelingen, ontwikkelen van mogelijkheden voor inwoners om financieel voordeel te behalen uit de binnen de gemeente opgewekte energie en beschikbaar stellen van energiecoaches of een energieloket. Ook kunnen we een aanjagende en enthousiasmerende rol spelen in de energietransitie. Daarvoor is het echter van belang dat we aansluiten bij wat er nú leeft bij inwoners: we proberen obstakels weg te nemen en we hebben begrip voor “koudwatervrees” van inwoners. Ook sluiten we aan bij onderwerpen die inwoners inspireren en enthousiasmeren voor de energietransitie.

Door de huidige uitgangssituatie van inwoners in kaart te brengen met al haar nuances en de factoren die een rol spelen in hoe men nú denkt over de energietransitie, kunnen we de te nemen stappen voor de komende jaren vaststellen.

Regionaal is de Regionale Energiestrategie bepaald. De gemeenteraad heeft al de Transitievisie Warmte vastgesteld, alsmede de kaders voor de Lokale Energie Strategie. Het is nu de hoogste tijd om in gesprek te gaan met de inwoners van de dorpen over de Lokale Energie Strategie. Om de inhoud ervan concreet te maken.

Kader

In participatietrajecten is het zeer van belang om de kaders helder te houden. Dat betekent dat er bewust gekozen is voor vragen die passen binnen uitgangspunten van de Regionale Energie Strategie. De gemeenteraad heeft daarnaast ook de Transitievisie Warmte al vastgesteld, alsmede de kaders voor de Lokale Energie Strategie. Deze kaders zijn leidend geweest in de ontwikkeling van de internetvragenlijst.

Sommige inwoners hebben bij de toelichtingen in de vragenlijst opgemerkt dat zij deze kaders als te beperkt ervoeren. Zij missen bijvoorbeeld opties als geothermie, waterstof en kernenergie en hebben de vragenlijst als “sturend” ervaren. Bijvoorbeeld: op de vraag naar voor welke plekken binnen de gemeente men de voorkeur heeft, is een “anders” mogelijkheid toegevoegd. Vervolgens is in een open vraag ook verzocht om plekken te noemen waarvan men vindt dat er juist geen windmolens geplaatst zouden mogen worden. In deze antwoorden en ook bij de toelichtingen hebben inwoners hun mening kunnen geven, ook over de reeds gemaakte keuzes van de gemeenteraad en de uitgangspunten van de RES.

De antwoorden op deze vragen zijn opgenomen in het rapport. Alle open antwoorden en toelichtingen zijn beschikbaar en inzichtelijk in een bijlage bij dit rapport.

1.4. Hoe voeren wij digitaal onderzoek uit?

De keuze voor de software die wij gebruiken in onze digitale onderzoeken kwam tot stand na een uitgebreide vergelijking op basis van mogelijkheden voor typen vragen. De vragenlijst past zich automatisch aan, zowel aan schermgrootte als het gebruikte apparaat: telefoon, tablet of laptop (de software is responsief).

Voor digitale toegankelijkheid van internetvragenlijsten hanteren we de richtlijnen van branchevereniging MOA:

- Wij hebben een QR-code ontwikkeld om het inwoners gemakkelijk te maken om de vragenlijst te vinden en de url samen.noordwijk.nl/noordwijkenergieneutraal, die gemakkelijk vindbaar was voor de inwoners van de gemeente.
- Er is gekozen voor grote grafische elementen zoals bijvoorbeeld “VOLGENDE” zodat ook mensen met een beperktere handfunctie die de vragenlijst op de telefoon invullen, niet “misklikken”.
- Wij kiezen voor voldoende grote letters en gebruik van contrasterende kleuren (dus geen donkerblauwe letters tegen een grijze achtergrond).
- Wij gebruiken software die rekening houdt met verschillende beeldschermen en daar de vragen op aanpast (telefoon versus tablet en groter beeldscherm).
- We gebruiken iconen niet ter vervanging, maar ter verduidelijking van de tekst (in de vragenlijst voor dit onderzoek zijn geen iconen gebruikt).
- Als je op een antwoord wil klikken (“eroverheen hovert met je muis”), licht het antwoord op zodat je zeker weet dat je goed klikt.
- Steeds is uitgelegd dat bijvoorbeeld een laag rapportcijfer betekent dat men minder tevreden is.
- Er is gekozen voor korte en duidelijke vragen en niet te veel leeswerk, eenvoudig en algemeen taalgebruik op B1 - niveau.
- Wij gebruiken geen vakjargon of Engelse termen.
- De vragenlijst is getest door een kleine groep kritische testers, waaronder twee ouderen (75+) en drie testers met Nederlands als tweede taal.

Gedurende de looptijd van een onderzoek controleren wij altijd de antwoorden om te zien of alles helder is en de vragenlijst goed ingevuld wordt.

De internetvragenlijst werd gepubliceerd in de periode van 14 april tot 6 juni. De gemeente Noordwijk heeft inwoners via het participatieplatform samen.noordwijk.nl, de gemeentelijke website, sociale media en de gemeenteberichten opgeroepen om de vragenlijst in te vullen.

De internetvragenlijst voor jongeren werd gepubliceerd van 1 juni tot 18 juni. De werving is uitgevoerd in samenwerking met de middelbare scholen in Noordwijk.

Ook zijn bezoekers van de informatieavonden verzocht om de internetvragenlijst in te vullen.

1.5. Jongerenonderzoek

De jongeren hebben de toekomst, onderwerpen die te maken hebben met klimaatverandering zijn daarom voor hen extra van belang. Om die reden is ervoor gekozen om een vragenlijst te ontwikkelen voor deze specifieke doelgroep. Een uitnodiging voor deelname aan deze vragenlijst is verspreid in samenwerking met de twee middelbare scholen in de gemeente Noordwijk, het Northgo College en het Teylingen college. In totaal gaven 364 jongeren gehoor aan de oproep de vragenlijst in te vullen. 76 van deze jongeren bleken niet in de gemeente Noordwijk te wonen. De antwoorden van de overige 288 jongeren zijn geanalyseerd en toegevoegd aan dit rapport.

Indien een vraag in beide vragenlijsten (voor alle inwoners en de specifieke jongerenvragenlijst) voorkwam, is deze opgenomen in de paragrafen 2.1 en 2.2. Indien een vraag alleen in het jongerenonderzoek gesteld is, is deze opgenomen in paragraaf 2.3.

1.6. Validiteitscontrole

Na een controle op de kwaliteit van de gegeven antwoorden zijn alle antwoorden verwerkt in dit rapport, ook antwoorden van inwoners die niet alle vragen beantwoord hebben. De eerste vragen zijn namelijk door 515 inwoners beantwoord en zoals gebruikelijk bij internetonderzoek zien we vervolgens dat in de loop van het onderzoek steeds een aantal respondenten de vragenlijst niet afrondt. Door naar de kwaliteit van de antwoorden op de open vragen te kijken kunnen we concluderen dat de kwaliteit van de gegeven antwoorden hoog is: ook bij de laatste vraag hebben veel respondenten uitgebreid de tijd genomen om te antwoorden.

Uiteindelijk hebben 407 respondenten alle vragen in het algemene onderzoek beantwoord, 288 inwoners van Noordwijk hebben de vragen in de jongerenvragenlijst beantwoord.

Gesloten (multiple choice) vragen zijn in grafieken omgezet, open vragen turven wij en de meest genoemde antwoorden nemen we op in het rapport. Een overzicht van alle open vragen vindt u in een bijlage bij het rapport.

1.7. Representativiteit van het onderzoek

Steekproefgrootte
In de gemeente Noordwijk woonden in april 2022 44.601 inwoners (bron). Bij de steekproefgrootte van 407 respondenten en een betrouwbaarheidsniveau van 95% is voor dit onderzoek een nauwkeurigheidsmarge van 4,8 vastgesteld. Dat betekent dat als uit dit onderzoek blijkt dat 37% van de 407 respondenten de stijgende energieprijzen als reden ziet om aan de slag te gaan met het verduurzamen van de woning, het werkelijke percentage (wanneer alle inwoners ondervraagd zouden worden) tussen 41,8% en 32,2% ligt.
In de gedragswetenschappen wordt een betrouwbaarheidsmarge kleiner dan 5,0 de Gouden Standaard genoemd. Het aantal respondenten volstaat dus voor een betrouwbaar onderzoek. Hiervoor zou in Noordwijk een aantal van 381 voldoende geweest zijn.

Onderzoek naar selectiebias
Er zijn in dit onderzoek verschillende kanalen ingezet om inwoners van Noordwijk uit te nodigen de vragenlijst in te vullen.
Hiervoor is gekozen om ervoor te zorgen dat verschillende groepen inwoners de kans kregen om de vragenlijst in te vullen. Een analyse van de leeftijd van de respondenten levert op dat inwoners jonger dan 20 jaar hebben nauwelijks gereageerd. Voor deze specifieke doelgroep hebben we om deze reden in de loop van de onderzoeksperiode een specifieke internetvragenlijst ontwikkeld. Werving voor dit onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met de twee middelbare scholen in de gemeente Noordwijk.

Ook kan geconcludeerd worden dat bewoners van huurwoningen en appartementen ondervertegenwoordigd zijn in dit onderzoek. Om inzicht te verkrijgen in de specifieke dilemma's van deze doelgroep, specifiek wat betreft het verduurzamen van de woning, is nader onderzoek nodig.

18% van de inwoners van Noordwijk weet niet wat het energielabel van de woning is. Deze groep woningen buiten beschouwing gelaten, komt de verdeling van energielabels van de woningen van de respondenten in dit onderzoek redelijk overeen met de woningen in Noordwijk.

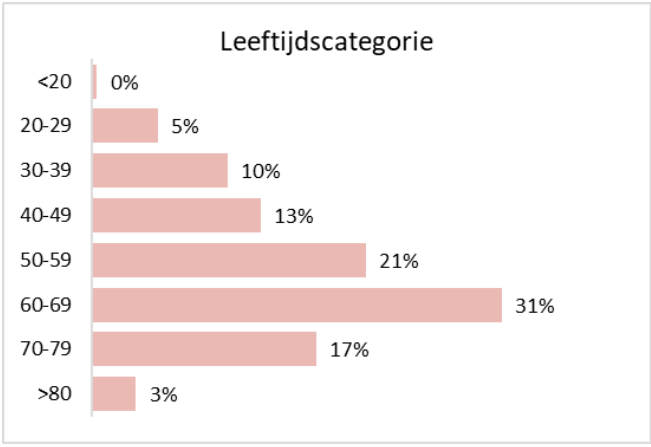

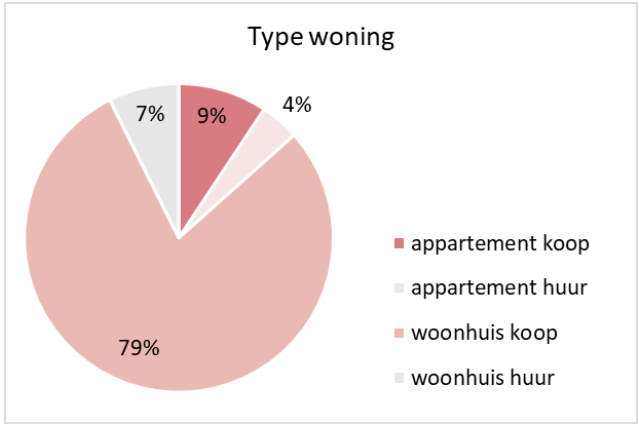

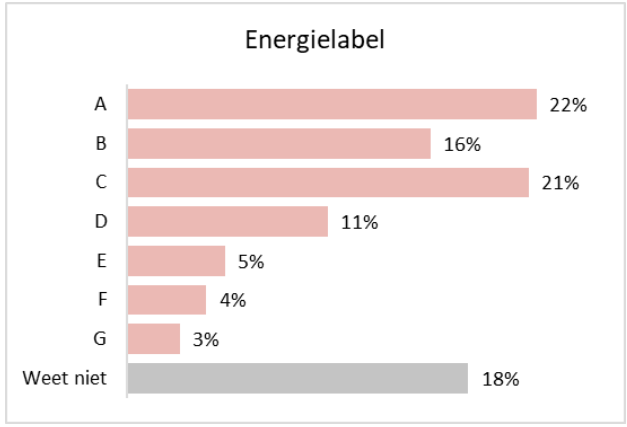

1.8. Representativiteit jongerenonderzoek

Steekproefgrootte
Ongeveer 20% van de bewoners van Noordwijk is jonger dan 20 jaar, dat zijn circa 8.500 inwoners jonger dan 20 jaar. Bij benadering 4.250 inwoners zijn 10 – 20 jaar oud. (bron). Bij de steekproefgrootte van 288 respondenten en een betrouwbaarheidsniveau van 95% is voor dit onderzoek een nauwkeurigheidsmarge van 5,8 vastgesteld. Dat betekent dat als uit dit onderzoek blijkt dat 36% van de 288 respondenten weleens of vaker actie gevoerd heeft voor een beter klimaat, het werkelijke percentage (wanneer alle jongeren in Noordwijk ondervraagd zouden worden) tussen 30,2% en 41,8% ligt.
In de gedragswetenschappen wordt een betrouwbaarheidsmarge kleiner dan 5,0 de Gouden Standaard genoemd. Het aantal respondenten is dus niet voldoende voor een betrouwbaar onderzoek, maar geeft wel veel inzicht in de mening van jongeren in Noordwijk.

Onderzoek naar selectiebias
De werving voor deelname aan het onderzoek is uitgevoerd door de twee middelbare scholen in Noordwijk. Aan het einde van de vragenlijst zijn jongeren opgeroepen de link naar de vragenlijst te delen via sociale media. In hoeverre hieraan gehoor is gegeven, kunnen wij niet nagaan. Maar gezien de wijze waaarop de werving is uitgevoerd, kunnen we ervan uitgaan dat jongeren die een onderwijs volgen op het Teylingen College of het Northgo College, minder kans hebben gehad om deel te nemen aan het onderzoek. Gezien de percentages VMBO, HAVO, VWO en MBO kan tevens geconcludeerd worden dat leerlingen van de HAVO en het VWO oververtegenwoordigd zijn in het jongerenonderzoek en dat MBO-leerlingen niet vertegenwoordigd zijn.

Ook kan geconcludeerd worden dat bewoners van huurwoningen en appartementen ondervertegenwoordigd zijn in dit onderzoek. Om inzicht te verkrijgen in de specifieke dilemma's van deze doelgroep, specifiek wat betreft het verduurzamen van de woning, is nader onderzoek nodig.

18% van de inwoners van Noordwijk weet niet wat het energielabel van de woning is. Deze groep woningen buiten beschouwing gelaten, komt de verdeling van energielabels van de woningen van de respondenten in dit onderzoek redelijk overeen met de woningen in Noordwijk.

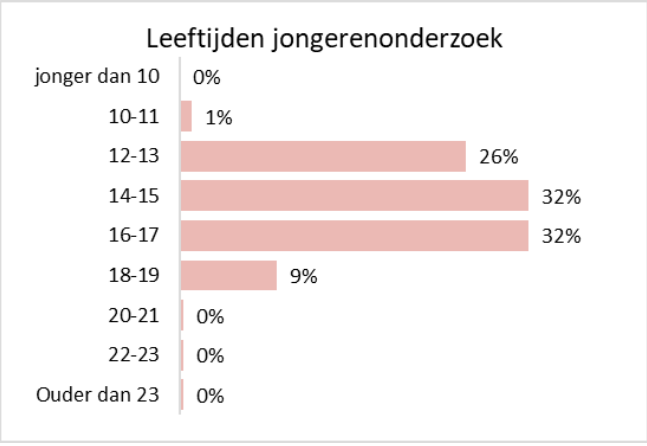

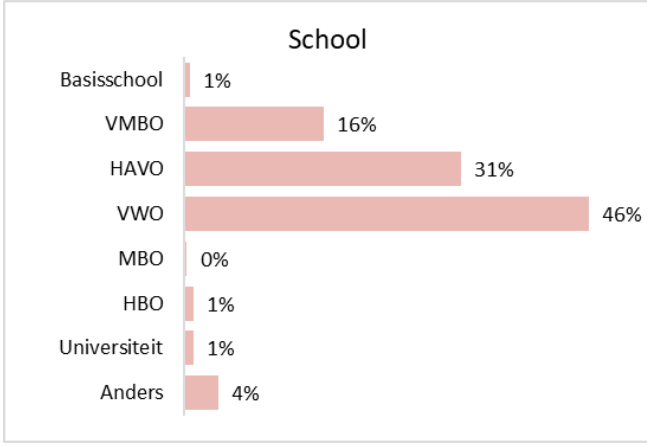

1.9. Leeswijzer

Meervoudige en enkelvoudige vragen
Soms kunnen antwoorden optellen tot 99% of tot 101%. Dit zijn afrondingsverschillen die in deze rapportage niet zijn gecorrigeerd. Bij vragen waarbij meer antwoorden mogelijk zijn, tellen de antwoorden logischerwijs op tot meer dan 100%.

Vragen op maat
Niet alle vragen zijn aan alle inwoners gesteld omdat deze niet voor iedereen relevant zijn en omdat inwoners soms een vraag in de schriftelijke vragenlijst oversloegen. Dat kan betekenen dat het aantal inwoners per vraag anders is. Indien dit zo is, is dit in de tekst vermeld.

Wat was de letterlijke vraag?
Voor de leesbaarheid van grafieken is ervoor gekozen om antwoordmogelijkheden af te korten. De letterlijke vraagstelling en eventuele toelichtingen staan steeds bovenaan de pagina vermeld. De letterlijke vragen en antwoordmogelijkheden vindt u in bijlage één bij dit rapport.

Samenhangen en causaliteit
In het rapport is onder de kopjes “verdieping” een groot aantal samenhangen opgenomen, bijvoorbeeld tussen de redenen die men noemt om op korte termijn aan de slag te gaan met verduurzamen van de woning en hoe ver men is met verduurzamen. Causaliteit, dus oorzaak en gevolg, kan niet worden vastgesteld door de statistiek.
Alle in de database aanwezige variabelen zijn getoetst. Indien een samenhang of verschil niet opgenomen is in de tekst, mag u ervanuit gaan dat deze niet aanwezig is. Hierbij gingen wij steeds uit van een significantieniveau van $P<0.05$, wat gebruikelijk is in gedragsonderzoek. Spreiding binnen een subgroep, de verschillen tussen de gemiddelden èn het aantal respondent dat een vraag beantwoord, hebben invloed op of een gevonden verband of verschil significant is. Significant betekent in dit geval dus, dat het onwaarschijnlijk is dat een verband of verschil bij toeval ontstaan is.

Open antwoorden en toelichtingen
Bij verschillende vragen is de inwoners de mogelijkheid geboden om hun antwoord toe te lichten. De meest genoemde antwoorden zijn steeds opgenomen in dit rapport. Een overzicht van alle toelichtingen is bijgevoegd bij dit rapport in bijlage 2 en 4 bij dit rapport.

Hoofdstuk 2. Onderzoeksresultaten

Antwoorden zijn per vraag weergegeven

2.1. Verduurzamen woning.

Niet iedere woning heeft dezelfde mogelijkheden om te verduurzamen.
In wat voor type woning woont u?

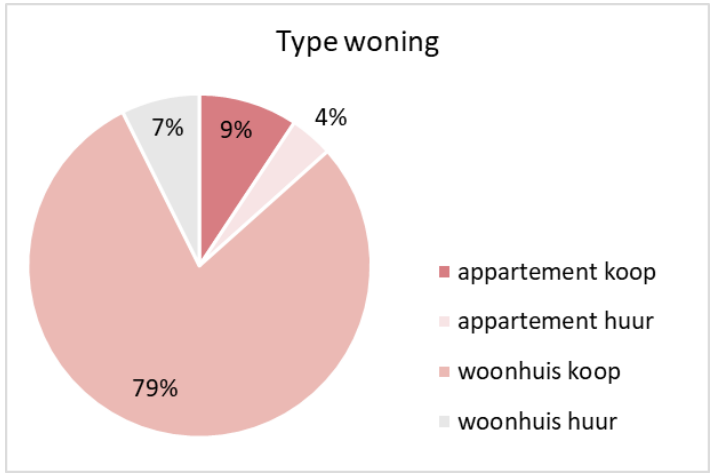

Welk energielabel heeft uw huis?
Dit mag een gok zijn.

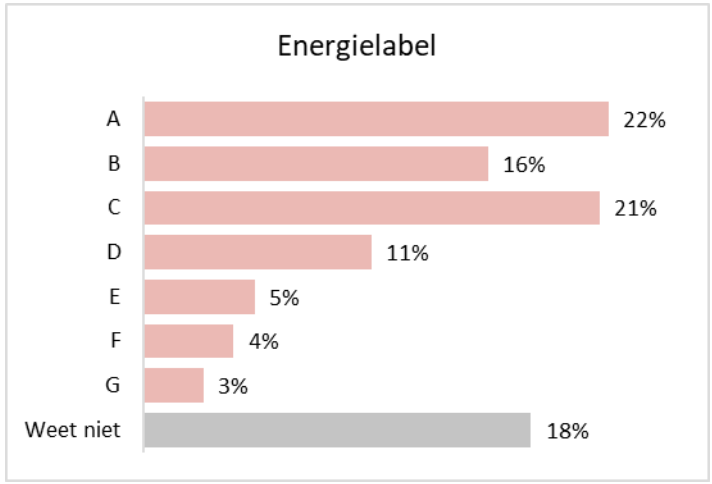

Eventuele bijzonderheden over uw woning en energiegebruik kunt u hier noteren.

Opmerkingen betreffen de leeftijd van de woning, de wijze waarop de woning geïsoleerd is, of men al dan niet zonnepanelen geïnstalleerd heeft, wanneer de ketel vervangen is en hoeveel energie de woning (nog) gebruikt.

Voorbeelden van toelichtingen vindt u in de lijst hieronder. Een volledig overzicht van alle bijzonderheden die inwoners melden, is opgenomen in bijlage twee bij dit rapport.

Wij hebben 12 zonnepanelen op ons gedeeltelijke platte dak. Beneden nieuw dubbel glas. Boven dubbel glas uit begin jaren 90. Op zolder schuine kant nieuw Velux dakvenster.

15 jaar geleden gebouwd met twee bouwbesluiten waardoor onze woning supergoed is geïsoleerd. Sinds januari 2022 ook 8 zonnepanelen.

Vrijstaande woning uit jaren 20 van de vorige eeuw, recent verbouwd en voorzien van nieuwe kozijnen met dubbelglas en dak isolatie. Voorzien van een HR ketel van 4 jaar oud.

Ik heb mijn huurhuis ZELF van de modernste vloerisolatie voorzien (tonzon) maar de wind waait hier door de dichte ramen heen (sponningen) veel lekkage gehad en alleen huiskamer is warm te krijgen. Toch krijg ik elk jaar huursverhoging!!!! Ook heb ik inductieplaat aangeschaft.

Oud huis van 1926, met dubbel glas, spouwmuurisolatie en zonnepanelen.

3200 kWh Electra en 800 m3 gas.

Ons huis is 100 jaar oud. Dat betekent dat we veel moeten investeren in energie en dat doen we ook. Vooraf was ons woonhuis G, wat het nu is weet ik niet, maar we gebruiken bijzonder weinig gas en veel stroom uit onze panelen.

Hoe zou u uw houding over verduurzamen van uw woning beschrijven?

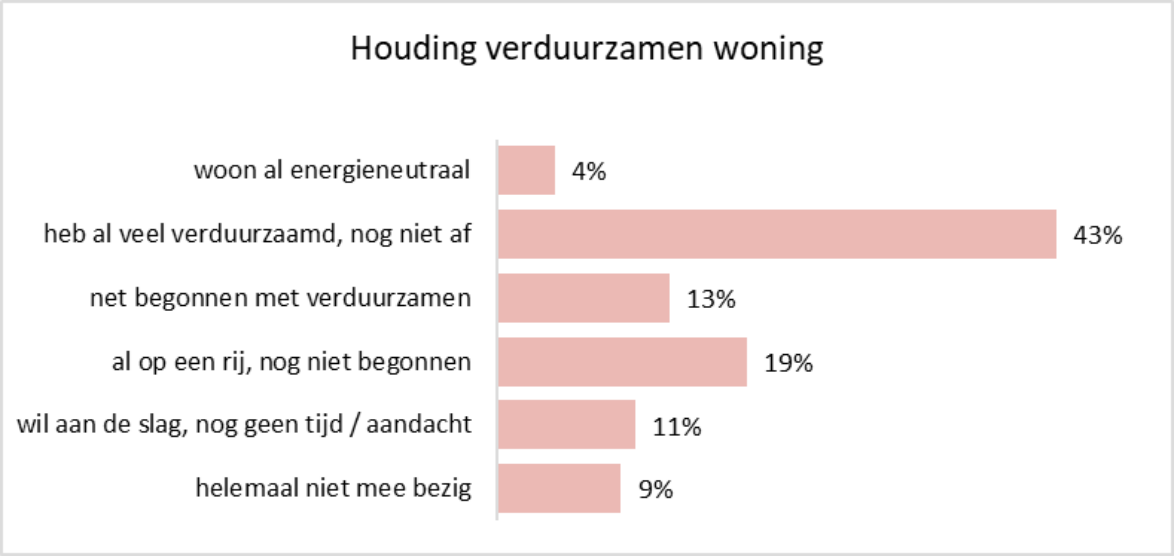

Uit verdiepende statistische analyses blijkt:

- Bewoners van appartementen zijn minder bezig met verduurzamen dan bewoners van woonhuizen
- Huurders hebben minder tijd of aandacht voor verduurzamen dan woningeigenaren
- Meer woningeigenaren zeggen al veel verduurzaamd te hebben, maar dat het nog niet af is. Meer huurders zeggen wel al één en ander op een rij te hebben, maar nog niet begonnen te zijn aan verduurzamen.

- Naarmate men aangeeft al verder te zijn in het verduurzamen, geeft het energielabel van de woning ook aan dat de woning duurzamer is.

Wat zou nu voor u dé reden zijn om echt op korte termijn actief aan de slag te gaan met het verduurzamen van uw woning, of als u dit al gedaan had, was dan voor u de doorslaggevende reden?

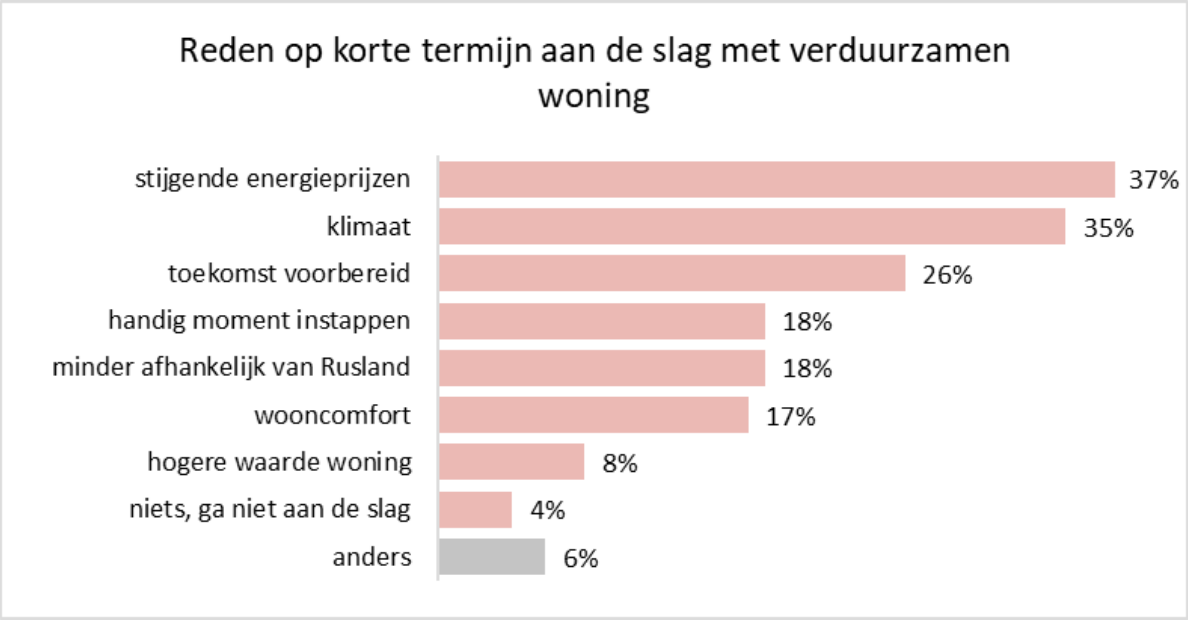

In de categorie “anders” zijn sterk uiteenlopende redenen genoemd. De vaakst genoemde is dat de huurbaas, de woningcorporatie of de VVE hierover gaat. Ook noemen inwoners “geld” als belangrijke reden om aan de slag te gaan met verduurzamen. Daarnaast maken inwoners opmerkingen over energiebronnen zoals dat men van gas wil overstappen op waterstof (via het gasnet), een groen dak in plaats van zonnepanelen of dat het helemaal niet nodig is om van het gas af te stappen.

Uit verdiepende statistische analyses blijkt:

- Stijgende energieprijzen zijn voor bewoners van woonhuizen vaker een reden om te gaan verduurzamen dan voor bewoners van appartementen
- De afhankelijkheid van Rusland werd in de looptijd van dit onderzoek een minder belangrijke reden. Het onderzoek startte gedurende de eerste weken van de oorlog in Oekraïne
- Het klimaat wordt vaker genoemd door bewoners van een relatief duurzame woning die dus al veel duurzaamheidsmaatregelen hebben uitgevoerd aan hun woning en inwoners die al energieneutraal wonen
- Wooncomfort wordt relatief vaak genoemd door inwoners die een weinig duurzame woning hebben (energielabel F en G).
- Stijgende energieprijzen en minder afhankelijk zijn van Rusland wordt relatief vaak genoemd door inwoners die net begonnen zijn met verduurzamen
- Naarmate men verder is in het verduurzamen van de woning richting energieneutraal wonen, wordt de reden “op de toekomst voorbereid zijn” vaker genoemd
- Een handig instapmoment wordt relatief vaak genoemd door inwoners die wel aan de slag willen maar nog geen tijd of aandacht aan het verduurzamen besteed hebben

Wat is voor u de reden dat u niet bezig bent met verduurzamen van uw woning?

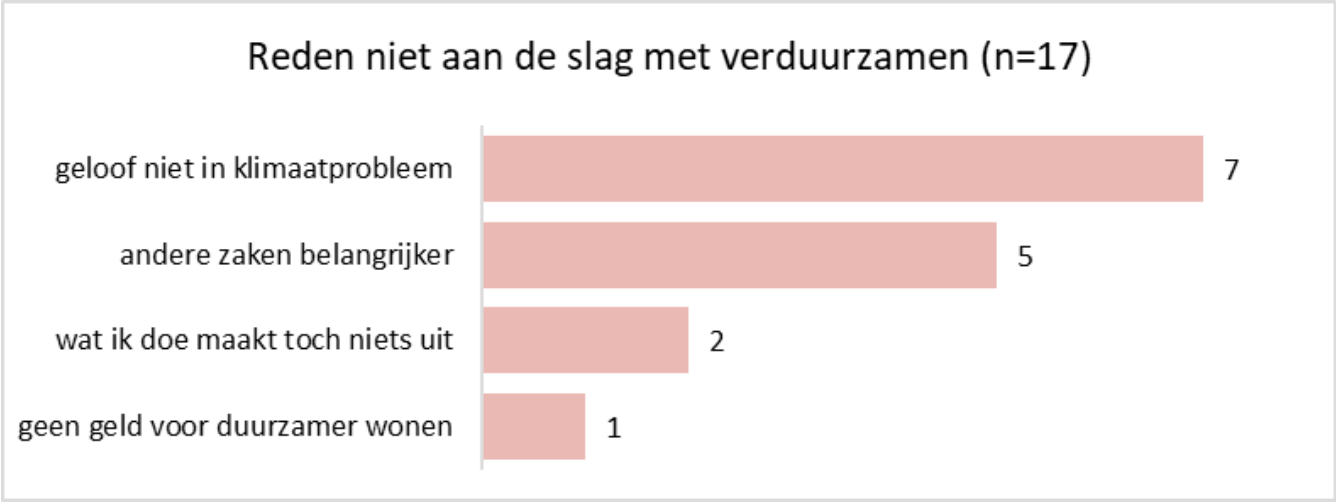

Deze vraag is alleen gesteld aan inwoners die eerder in de vragenlijst hebben aangegeven niet bezig te zin met het verduurzamen van de woning. Omdat dit aantal gering was, zijn geen verdiepende statistische analyses uitgevoerd.

Wat zijn voor u obstakels in het verduurzamen van uw woning?
Deze vraag is niet gesteld aan inwoners die al energieneutraal wonen

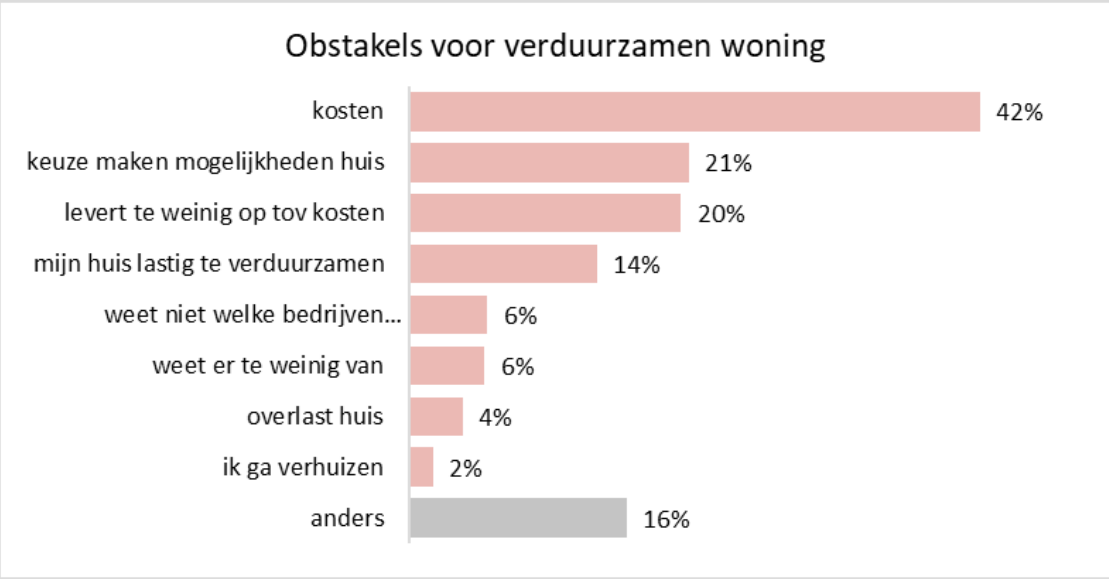

In de categorie “anders” is het vaakst genoemd dat men afhankelijk is van een VVE of de verhuurder van de woning.
Daarnaast geven inwoners aan al veel verduurzaamd te hebben.

Uit verdiepende statistische analyses blijkt:

- Vergeleken met bewoners van appartementen en huurders van woonhuizen, geven eigenaren van woonhuizen vaker aan dat zij het maken van keuzes tussen de mogelijkheden voor het huis als obstakel ervaren.
- Eigenaren van appartementen geven veel minder vaak dan huurders aan dat de kosten voor het verduurzamen een obstakel is. Eigenaren van woonhuizen geven dit juist vaker aan dan huurders.
- Naarmate het energielabel aangeeft dat de woning minder duurzaam is, zijn kosten voor de bewoners vaker een obstakel.
- Naarmate het energielabel aangeeft dat de woning minder duurzaam is, geven bewoners vaker aan dat het huis lastig te verduurzamen is.
- Naarmate de respondenten al verder zijn in het proces van verduurzamen (zie grafiek op pagina 15), noemen zij minder vaak dat het maken van keuzes in de mogelijkheden voor het huis een obstakel is.
- Kosten zijn met name een obstakel voor inwoners die wel al één en ander op een rij hebben voor het verduurzamen van de woning, maar nog niet begonnen zijn. Ook inwoners die net begonnen zijn met verduurzamen ervaren de kosten relatief vaak als een obstakel.
- Naarmate inwoners jonger zijn, zijn de kosten vaker een obstakel voor verduurzamen

Waarmee zou u het beste geholpen zijn om uw woning te verduurzamen?

151 inwoners geven antwoord op deze vraag. De vaakst genoemde antwoorden zijn:

- 63 maal genoemd: Specifieke vragen over het verduurzamen van de eigen woning: Bijvoorbeeld: wat is verstandig om te doen in mijn specifieke situatie? Wat zijn de mogelijkheden? Welke bedrijven zijn betrouwbaar? Wat zijn voor- en nadelen van een warmtepomp? Is mijn huis geschikt voor zonnepanelen? Wat levert isolatie mij op? Kan ik mijn vloer isoleren in mijn specifieke situatie?
- 26 maal genoemd: Geld. Subsidie is niet (altijd) beschikbaar of voldoende, kosten moeten ook terugverdiend worden.
- 18 maal genoemd: Ik heb al heel veel verduurzaamd. Voor nog meer verduurzamen worden de kosten overschreden door de baten of zijn belemmeringen zoals bijvoorbeeld dat een warmtepomp niet geplaatst kan worden.
- 11 maal genoemd: ik ben afhankelijk van mijn verhuurder.
- 8 maal genoemd: de VVE is hierin leidend.

Als u van het gas af zou gaan, wat zou dan uw voorkeur hebben?

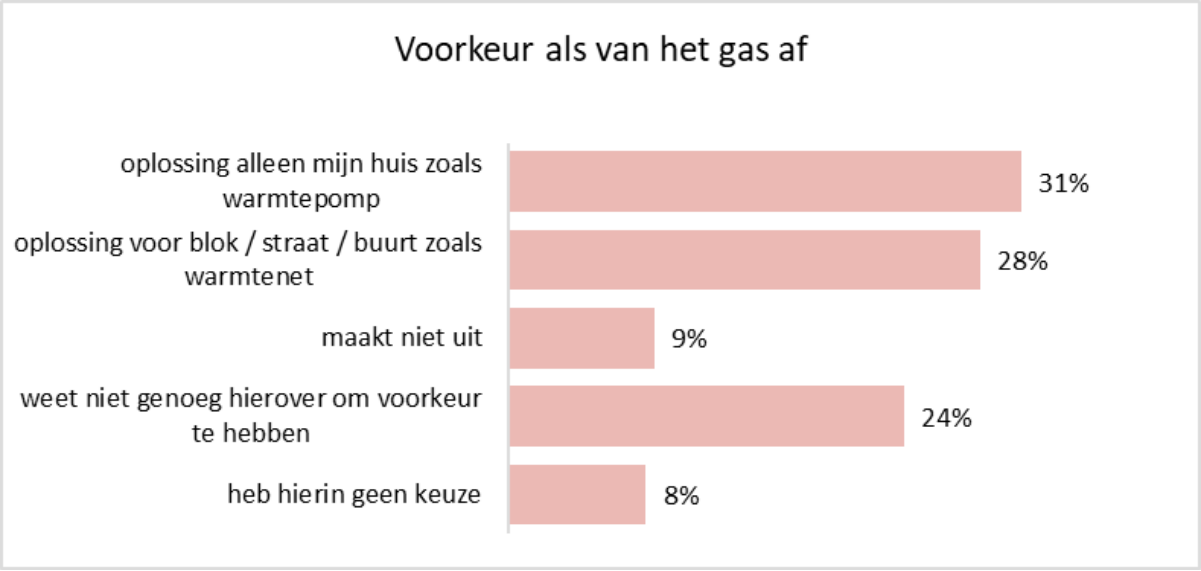

Uit verdiepende statistische analyses blijkt:

- Bewoners van appartementen en huurders hebben vaker een voorkeur voor een oplossing voor een blok / straat / buurt. Ook geven zij (veel) vaker aan hierin geen keuze te hebben. Eigenaren van woonhuizen hebben vaker een voorkeur voor een oplossing voor alleen het huis zoals een warmtepomp. Zij geven ook veel minder vaak aan geen keuze te hebben.
- Inwoners die al energieneutraal wonen hebben vergeleken met de overige inwoners vaker een voorkeur voor een individuele oplossing. Ook geven zij relatief vaak aan hierin geen voorkeur of keuze te hebben (wellicht omdat deze keuze al gemaakt is). Bewoners die al veel verduurzaamd hebben maar zeggen dat het nog niet af is, geven juist relatief vaak de voorkeur aan een collectievere oplossing zoals warmtenet.

De gemeente ondersteunt inwoners in het verduurzamen van de woning. Kent u deze ondersteuning?

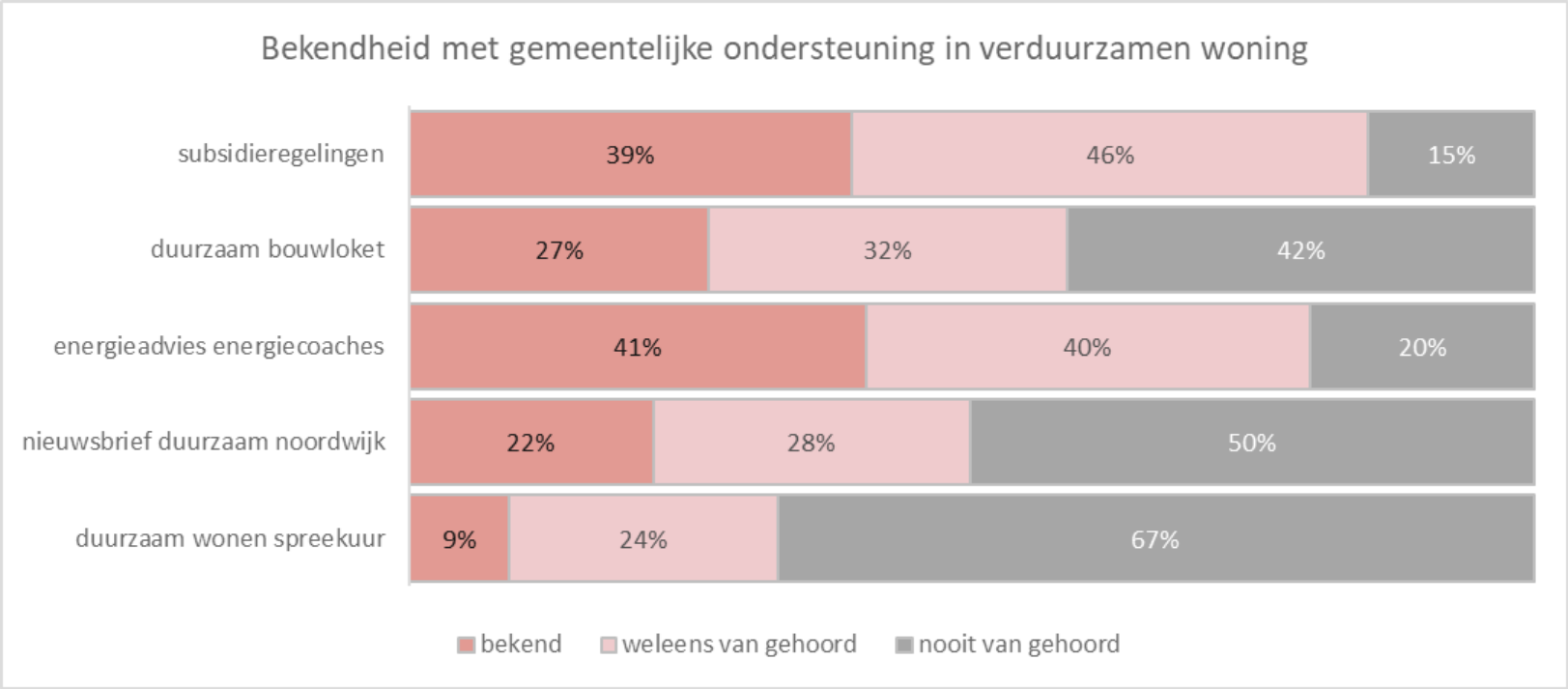

Uit verdiepende statistische analyses blijkt:

- Naarmate de woningen minder duurzaam zijn, is de bekendheid met het duurzaam bouwloket, het energieadvies van de energiecoaches en het duurzaam wonen spreekuur minder groot.
- Naarmate inwoners jonger zijn, is de bekendheid met het energieadvies van de energiecoaches en de nieuwsbrief duurzaam Noordwijk minder groot.
- Naarmate men meer stappen genomen heeft in het verduurzamen van de woning (zie pagina 15), is de bekendheid met bovenstaande ondersteuningen hoger.
- Er is een grote onderlinge samenhang in de bekendheid met de bovenstaande ondersteuningen. Kent men één vorm van ondersteuning, dan kent men vaak ook andere ondersteuningen.

Bent u geïnteresseerd om meer te weten over het verduurzamen van uw woning?
Wilt u dat een energiecoach contact met uw opneemt?

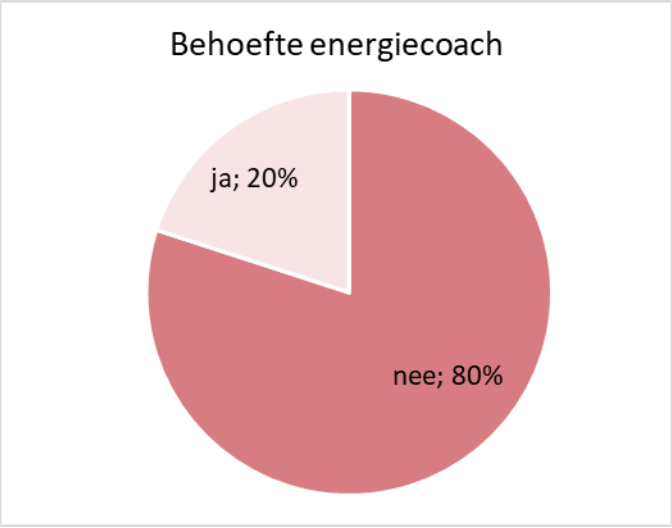

Emailadressen van inwoners zijn aangeleverd aan de energiecoaches van de gemeente Noordwijk.

2.2. Opwekken duurzame energie in Noordwijk

Wat vindt u?

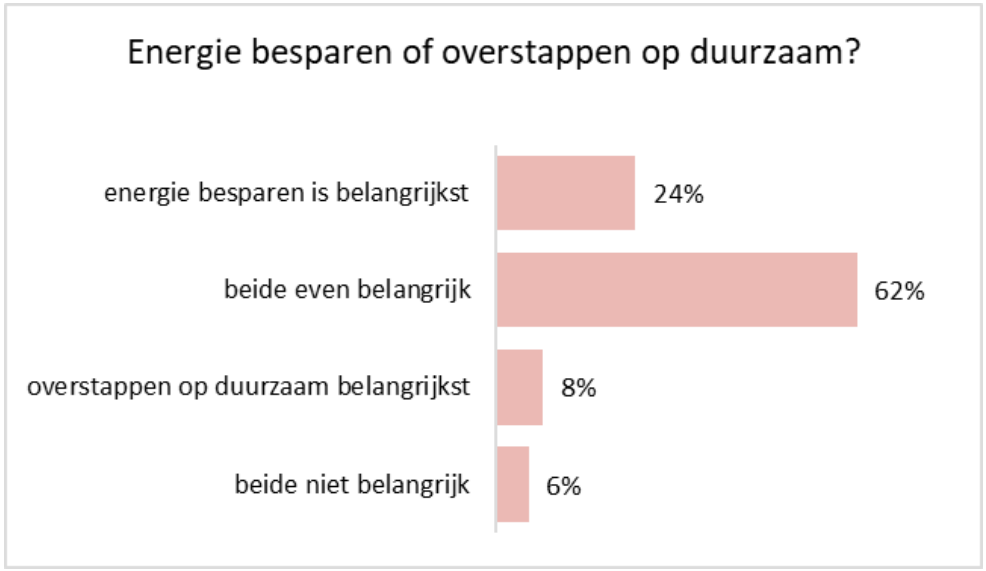

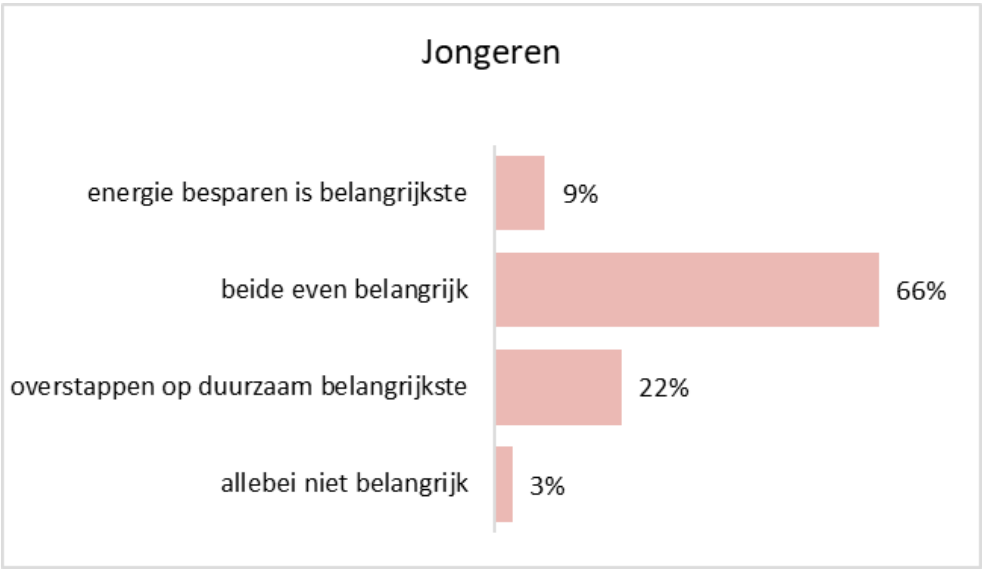

Vergeleken met de volwassenen, vinden meer jongeren dat overstappen op duurzame energie belangrijker is dan energie besparen.

Uit verdiepende statistische analyses blijkt:

Inwoners die overstappen op duurzame energie het belangrijkste vinden, zijn relatief ouder dan inwoners die energie besparen het belangrijkst vinden of beide even belangrijk vinden.

Hieronder ziet u een aantal uitspraken. Geef aan in hoeverre u het met deze uitspraken eens bent.

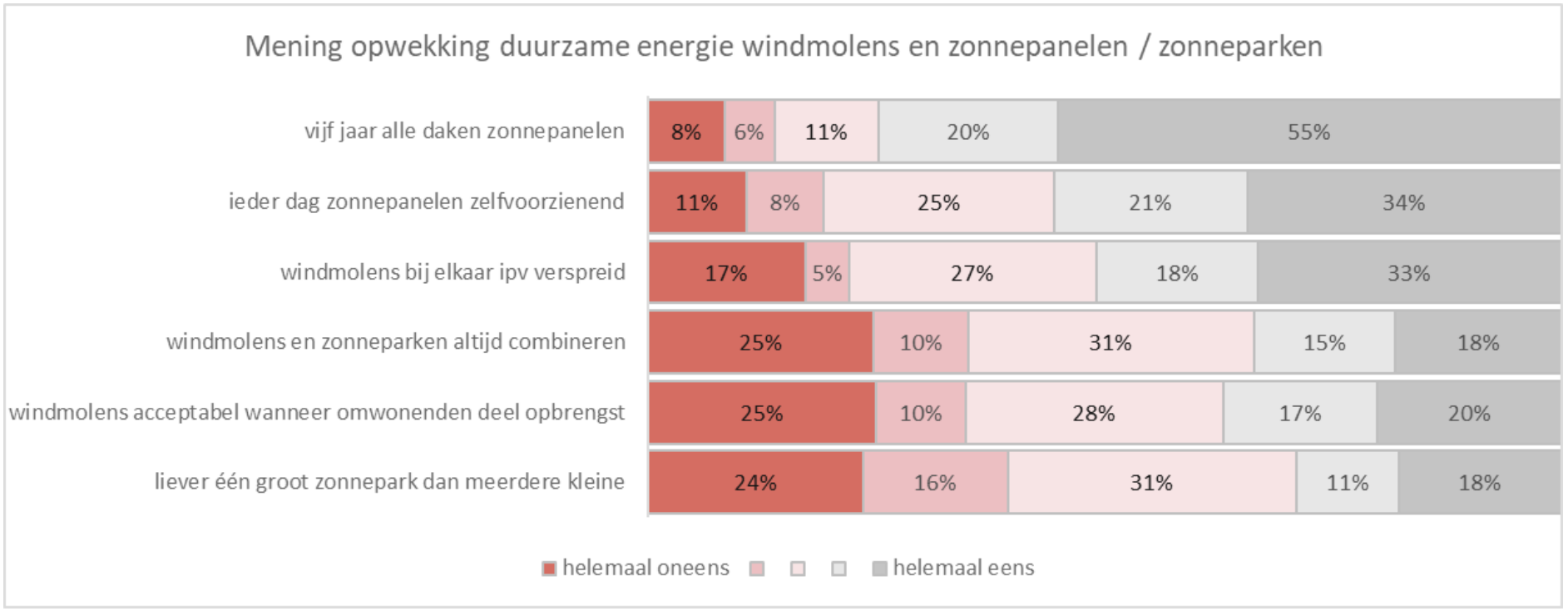

Uit verdiepende statistische analyses blijkt:

- Er is geen verband tussen leeftijd en de mening over de vijf bovenste stellingen. Dit verband is er wel met de onderste stelling: naarmate men ouder is heeft men liever één groot zonnepark dan meerdere kleine.

Hieronder vindt u een aantal plekken voor zonneparken. Zet ze op volgorde: bovenaan de plek die uw voorkeur heeft.
Nota bene: er staan ook plekken tussen die de gemeente Noordwijk niet overweegt voor zonneparken. Maar misschien denkt u daar anders over.

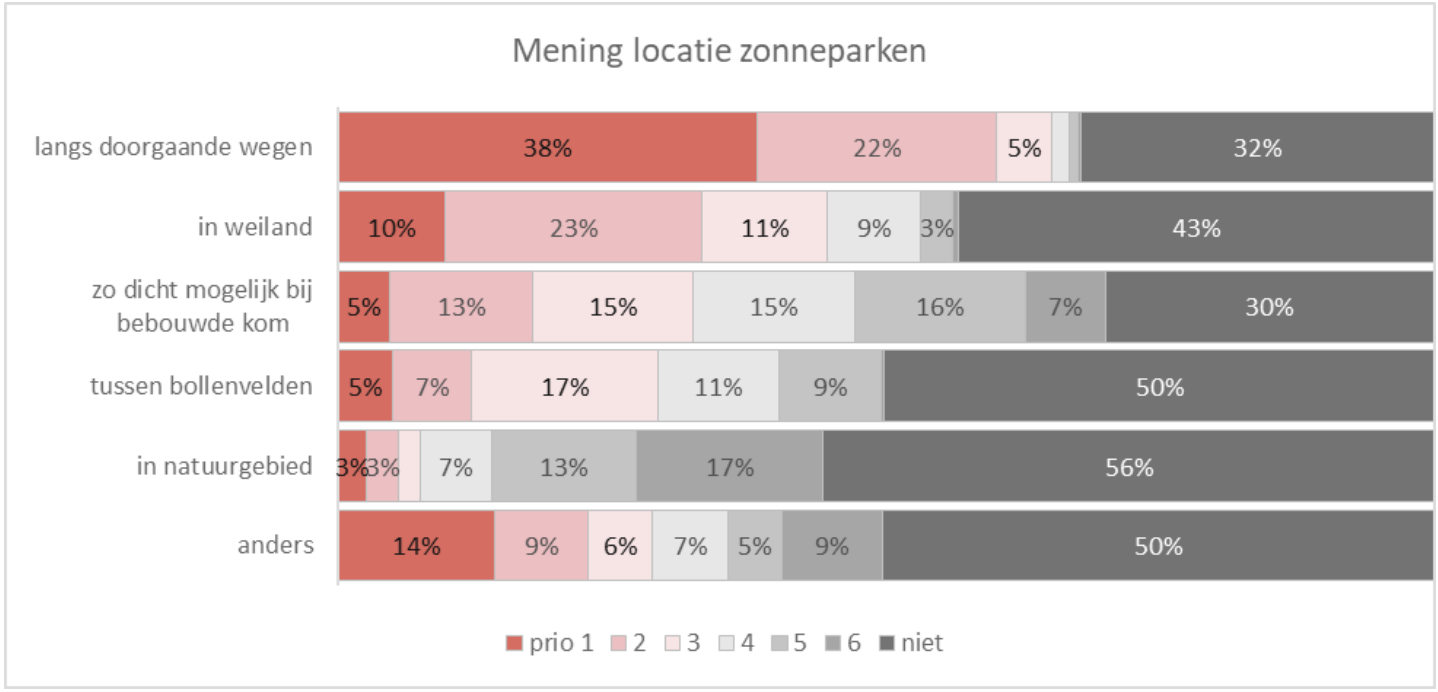

In de categorie anders zijn de volgende toelichtingen het vaakst genoemd:

- 86 maal genoemd: op daken (van woningen, bedrijven, loodsen, schuren, ondernemingen, industrie)
- 46 maal genoemd: op zee of open water (waterplas zandafgraving)
- 37 maal genoemd: als overkapping van parkeervoorzieningen / parkeerterreinen
- 25 maal genoemd: nergens / helemaal geen zonneparken

Mening van jongeren over locatie zonneparken

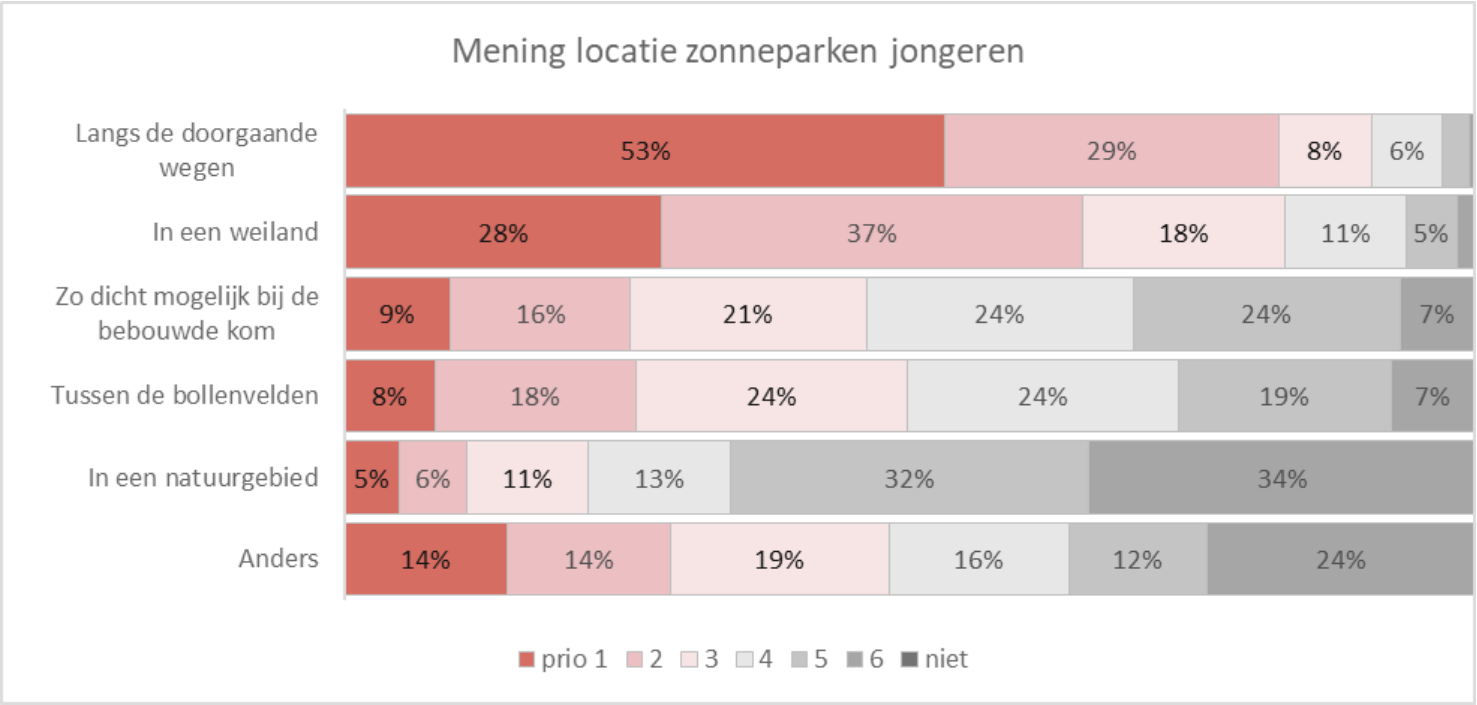

Jongeren hebben meer locaties genoemd dan de overige inwoners in Noordwijk.

In de categorie anders zijn de volgende toelichtingen het vaakst genoemd:

- 33 maal genoemd: op daken (van woningen, bedrijven, flatgebouwen, scholen)
- 26 maal genoemd: op zee
- 4 maal genoemd: langs de snelweg
- 3 maal genoemd: als overkapping van parkeervoorzieningen / parkeerterreinen

Het antwoord “nergens” is tweemaal genoemd.

Hieronder vindt u een aantal plekken voor windmolens. Zet ze op volgorde: bovenaan de plek die uw voorkeur heeft.
Nota bene: er staan ook plekken tussen die de gemeente Noordwijk niet overweegt voor zonneparken. Maar misschien denkt u daar anders over.

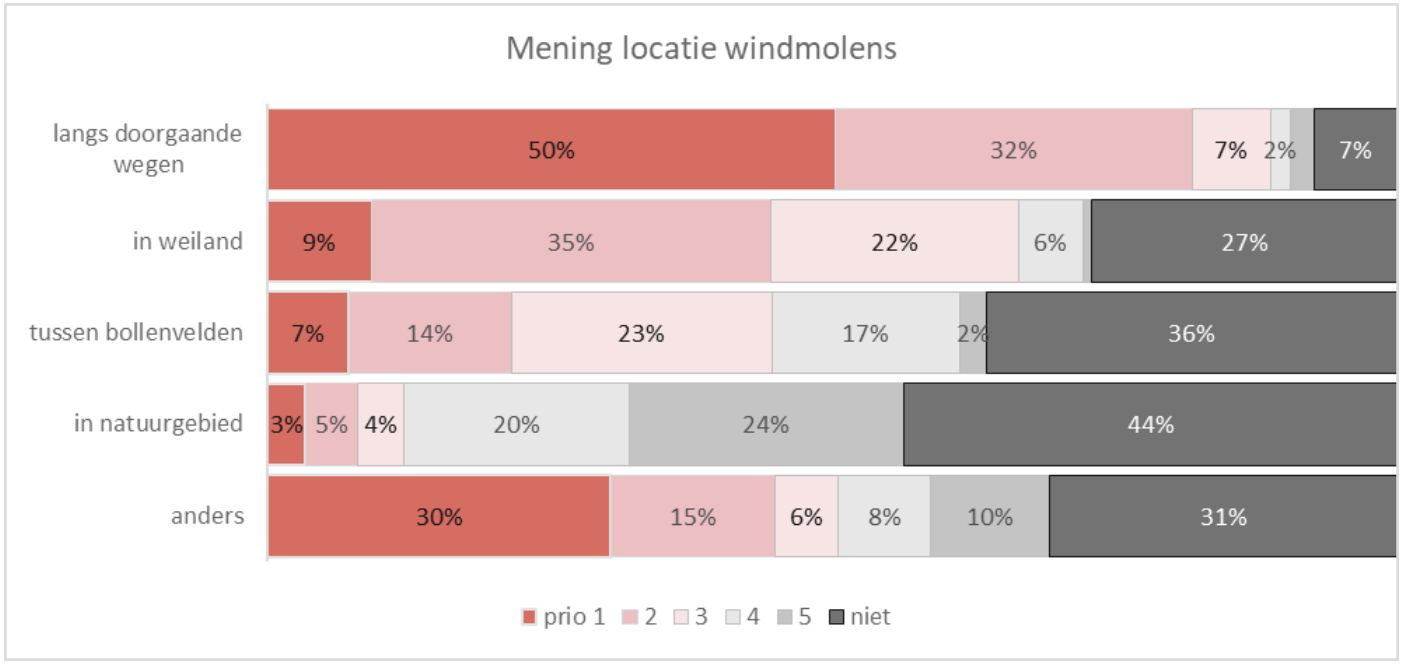

In de categorie anders zijn de volgende toelichtingen het vaakst genoemd:

- 118 maal genoemd: op zee
- 46 maal genoemd: ik ben een tegenstander van windmolens
- 24 maal genoemd: bij industrieterreinen / bedrijventerreinen

Mening van jongeren over locatie windmolens

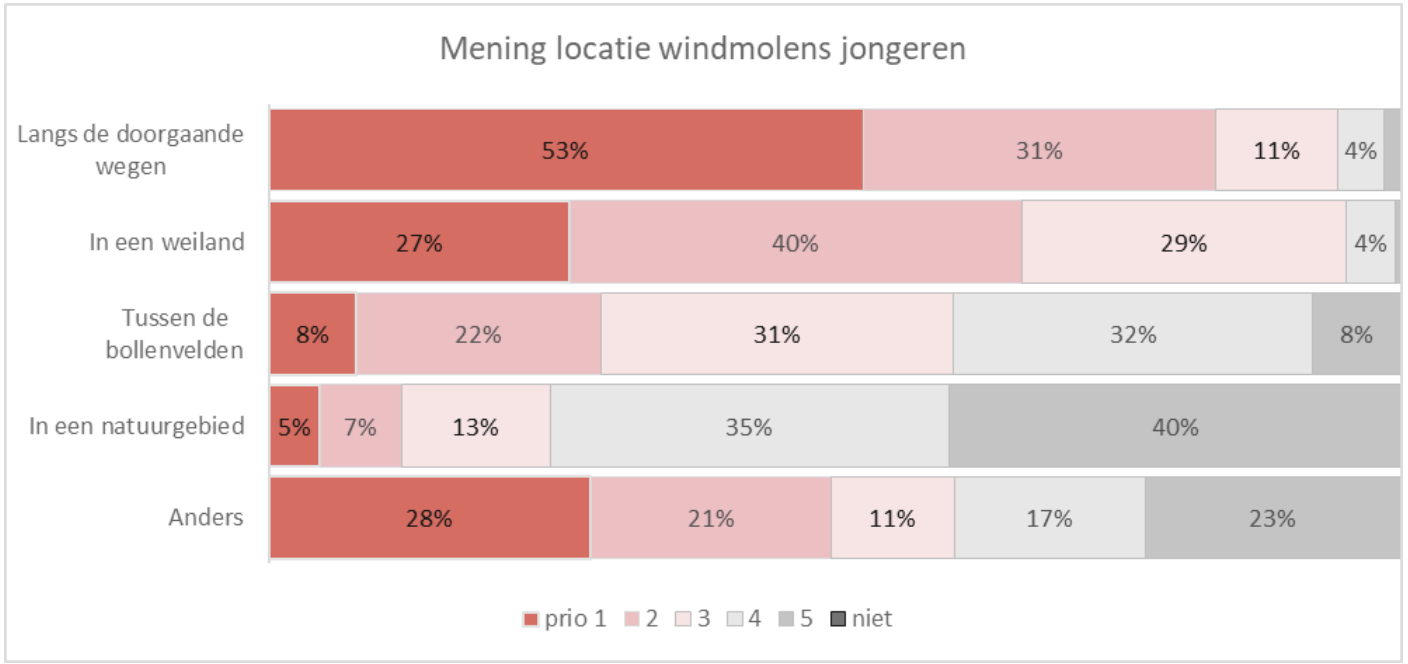

Jongeren hebben meer locaties genoemd dan de overige inwoners in Noordwijk.

In de categorie anders zijn de volgende toelichtingen het vaakst genoemd:

- 71 maal genoemd: op zee
- 4 maal genoemd: langs snelwegen
- 2 maal genoemd: ik ben tegenstander van windmolens / nergens

Op welke plek of plekken in de gemeente Noordwijk vindt u dat er geen zonnevelden mogen komen?

379 inwoners hebben deze vraag beantwoord. De vaakst genoemde antwoorden zijn:

- 118 maal genoemd: in de natuur / in natuurgebieden
- 74 maal genoemd: in woonwijken / in de bebouwde kom / tussen woningen / in (één van de) kernen
- 63 maal genoemd: in de bollenvelden
- 56 maal genoemd: in de duinen
- 45 maal genoemd: ik vind dat er nergens zonnevelden mogen komen
- 30 maal genoemd: op het strand

Op welke plek of plekken in de gemeente Noordwijk vindt u dat er geen windmolens mogen komen?

379 inwoners hebben deze vraag beantwoord. De vaakst genoemde antwoorden zijn:

- 148 maal genoemd: in woonwijken / in de bebouwde kom / tussen woningen / in (één van de) kernen
- 78 maal genoemd: ik vind dat er nergens windmolens mogen komen
- 76 maal genoemd: in de natuur / in natuurgebieden
- 41 maal genoemd: in de duinen
- 31 maal genoemd: in de bollenvelden
- 21 maal genoemd: op het strand

Jongeren: op welke plek of plekken in de gemeente Noordwijk vind jij dat er geen zonneparken mogen komen?

101 jongeren hebben deze vraag beantwoord. De vaakst genoemde antwoorden zijn:

- 64 maal genoemd: in de natuur / in natuurgebieden / in bossen / waar veel wilde dieren zijn
- 57 maal genoemd: in de bollenvelden
- 39 maal genoemd: in woonwijken / in de bebouwde kom / tussen woningen / in (één van de) kernen
- 27 maal genoemd: in de duinen
- 26 maal genoemd: op het strand
- 13 maal genoemd: in weilanden

Eén jongere vindt dat er nergens zonneparken mogen komen. Vijf jongeren vinden dat er overal zonneparken mogen komen.

Jongeren: op welke plek of plekken in de gemeente Noordwijk vind je dat er geen windmolens mogen komen?

112 jongeren hebben deze vraag beantwoord. De vaakst genoemde antwoorden zijn:

- 82 maal genoemd: in woonwijken / in de bebouwde kom / tussen woningen / in (één van de) kernen
- 62 maal genoemd: in de natuur / in natuurgebieden / in bossen / waar veel wilde dieren zijn
- 29 maal genoemd: in de bollenvelden
- 19 maal genoemd: in de duinen
- 15 maal genoemd: op het strand

Twee jongeren vinden dat er nergens windmolens mogen komen. 17 jongeren vinden dat er overal of “overal, behalve bij veel woningen / in de natuur” windmolens mogen komen.

Hoe hoger een windmolen, hoe meer energie de molen opbrengt. Wat vindt u…?

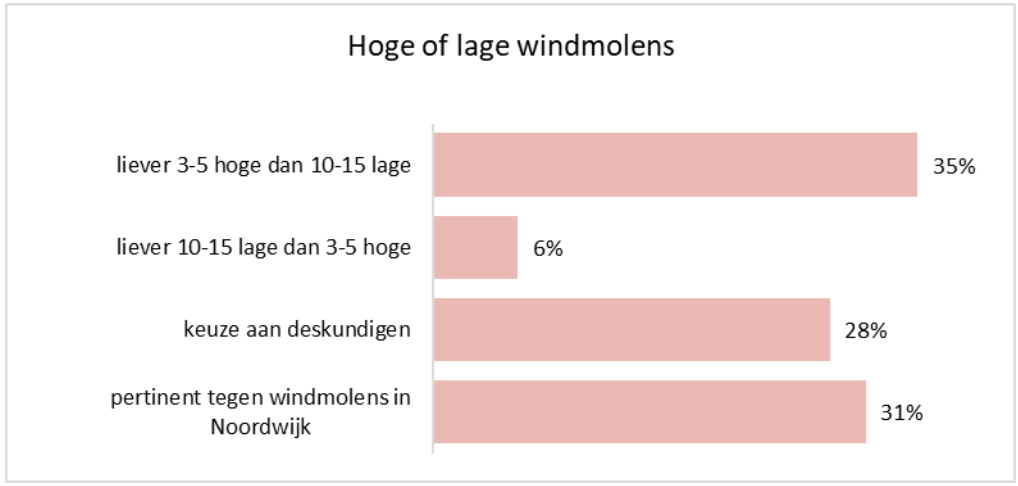

2.3. Mening van jongeren

Hoe belangrijk is duurzaamheid voor jou?

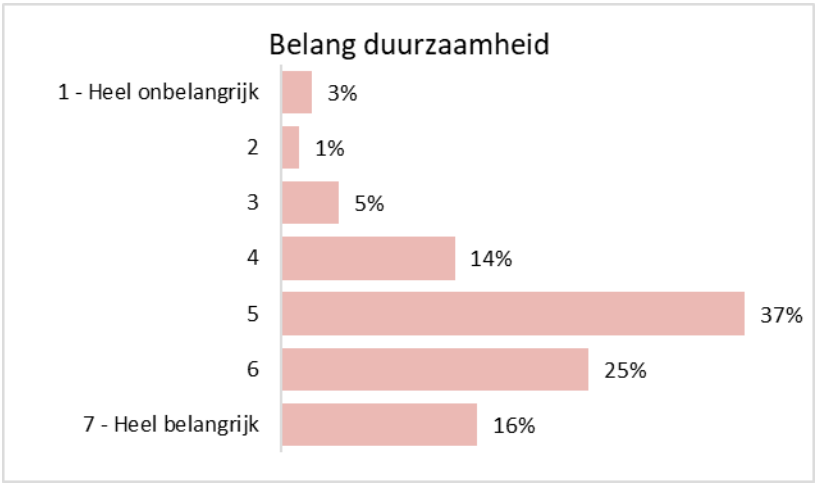

Welke van de onderstaande omschrijvingen passen bij jou?

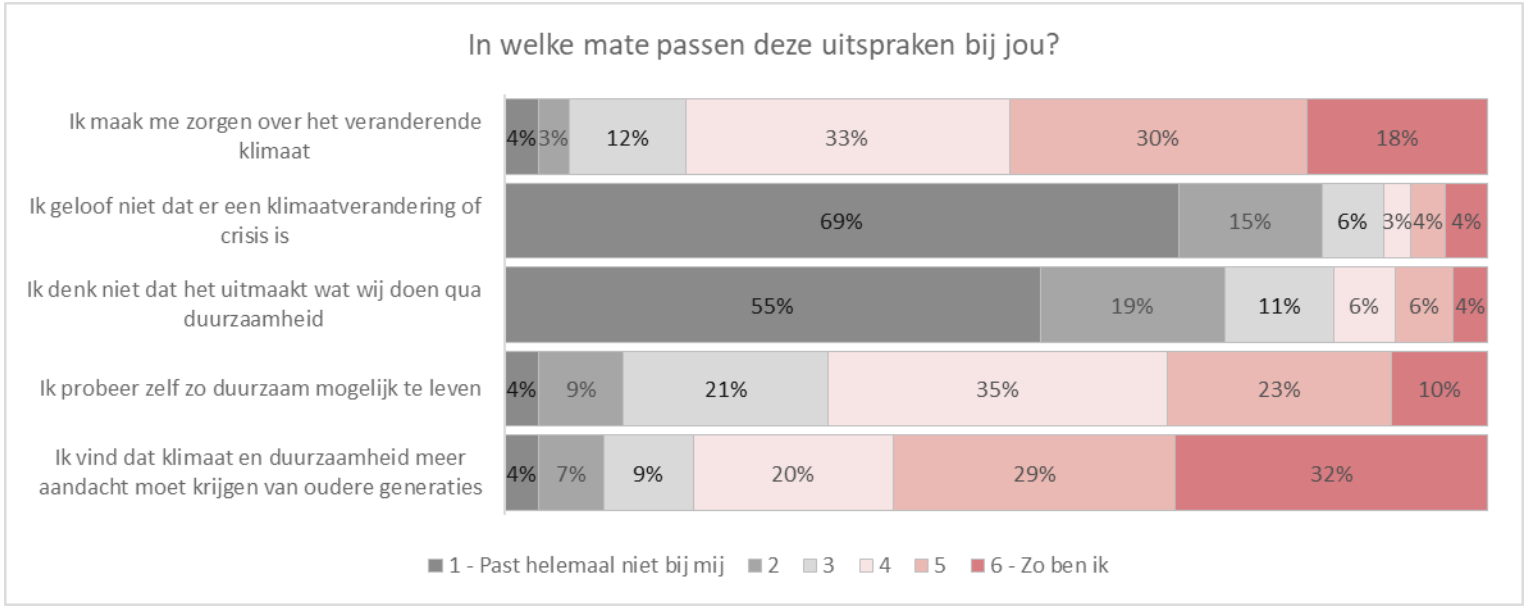

Wat vindt jij? Eerlijk antwoorden hoor!

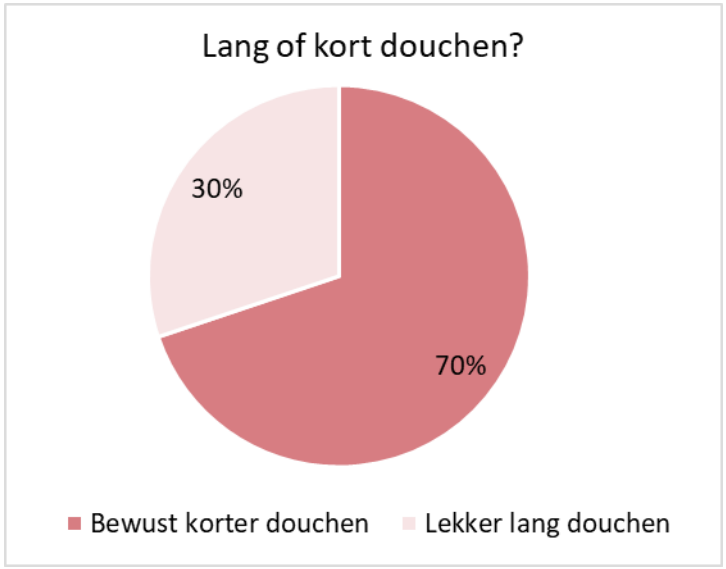

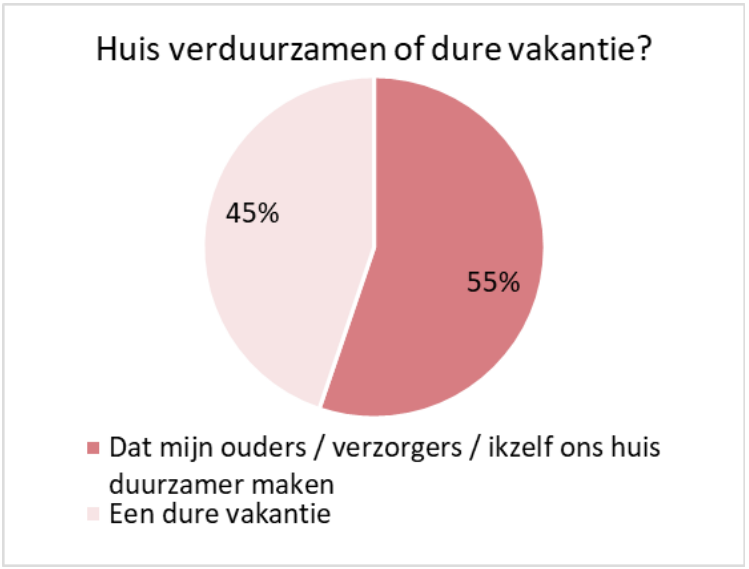

Heb je weleens actie gevoerd voor het milieu?

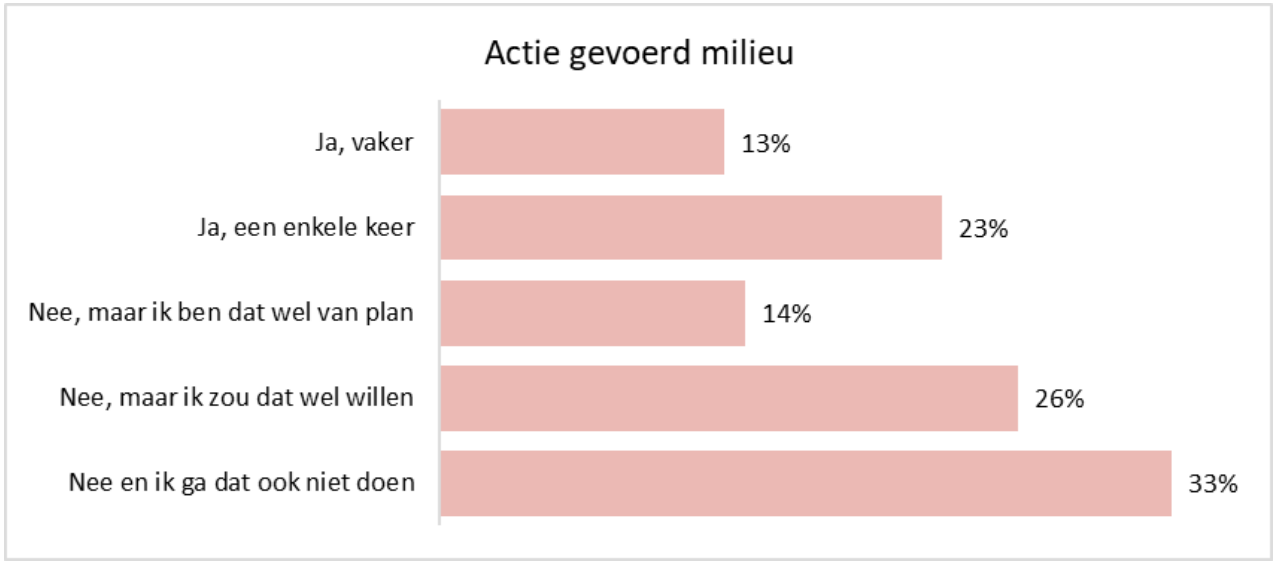

Wil je nog iets kwijt over het milieu aan de gemeente? Dat kan hier.

De opmerkingen van de jongeren lopen sterk uiteen en betreffen aanmoedigingen aan de gemeente om stappen te nemen in verduurzamen, vergroenen, opwekken van duurzame energie, afval scheiden en zwerfafval tegen gaan. Om een beeld te krijgen zijn een aantal opmerkingen van de jongeren in onderstaande voorbeeld opgenomen.

Beginnen met plastic inzamelen (extra bak aan huis). Ervan uitgaan dat iedereen steeds met grote zakken plastic naar bijvoorbeeld de Albert Heijn rijdt is denk ik te naïef.

betrek de jongeren ook veel mee want wij kunnen veel meer bereiken dan mensen denken.

Neem geen overhaaste beslissingen. Verdiep je zoveel mogelijk in de materie. Er zijn zoveel manieren om stroom op te wekken!

Doe er wat aan nu het nog kan.

Bouw geen huizen of zonneparken en windmolens op bollengrond wij wonen in bollenstreek maar alle goede land gaat verloren en ik vind dat niet kunnen.

Ik ben zeer gelukkig dat ik deze enquete krijg en dat jullie ermee bezig zijn. Het kan niet snel genoeg gebeuren dat we overstappen op duurzame energie. Nu investeren zorgt ervoor dat je in de toekomst geld bespaart. Als we nu zouden stoppen met alle milieuvervuilende energie, zou het broeikaseffect nog 20+ jaar stijgen en daarna pas dalen. kom NU in actie.

Ik wil een actie voeren voor het milieu en hiermee basisschool scholieren hierover inlichten.

jullie doen niet heel veel aan je kan ook zonenpanelen zetten op het gemeentehuis meer duurzame auto´s.

Laten we een actie organiseren, en zonnepanelen op de hotels zoals; Huis ter Duin en Oranje!

Opschieten en niet zeuren over betaalbaarheid en terugverdientijd. Dat doet ook nooit iemand die een nieuwe keuken koopt.

Meer aandacht voor plastic scheiden en milieubewust eten (geen vlees).

Einde onderzoeksrapport